

udlærte i fuld virksomhed». Der må hertil indvendes, at næppe nogen, som har truffet Ebbe Munck i Grønland, vil kalde ham amatør, og hans indsats som organisatoren og som den, der skaffede pengene til hans og Eigil Knuths expeditioner, har haft afgørende betydning for de sidste danske expeditioner i Grønland, der har haft karakter af »exploring« ved siden af deres mere rutinemæssige videnskabelige målinger. Amatør eller ikke, Ebbe Munck har her som andet steds ved sin indsats været med til at skrive et stykke af Grønlands udforskningshistorie og dermed også et kapitel af dansk historie.

I et afsluttende kapitel slår Ebbe Munck til lyd for, at Danmark gør en indsats i Grønland endnu større end den, der gøres i øjeblikket, og fremfor alt i Nordgrønland, hvor særlig amerikanske expeditioner har arbejdet i de sidste år. Måtte hans ord vinde genklang samtidig med at man dog gør sig klart, at det er ikke nok blot at sende expeditioner til Nordgrønland, de må også have videnskabelige opgaver og sådanne, som ikke billigere og bedre kunne blive løst andre steder i Grønland eller andet steds. Opgaverne i Grønland er i dag så mangfoldige, og midler og måske især fagkundskab er trods alt begrænsede, det vil derfor være nødvendigt at give opgaverne i Grønland en vis indbyrdes prioritet; måtte bogens efterskrift derfor føre til, at der virkelig udarbejdes en generalplan for undersøgelserne og det videnskabelige arbejde i Grønland, ikke blot for et eller to år, men for en lang årrække fremover; dette vil være uomgængelig nødvendigt bl. a. af hensyn til rekrutteringen af tekniske og videnskabelige eksperter, som må være til stede for gennemførelsen af de store expeditionsplaner, som Ebbe Munck ønsker iværksat. Moderne expeditioner kræver ikke blot videnskabsmænd, men også teknikere og specialister på mange områder.

Børge Frisrup.

Peter Freuchen & Finn Salomonsen: *The Arctic Year*. Jonathan Cape.

London 1958. P. Haase & Søn. 15 × 22½ cm. 440 sider. Kr. 44,35.

Peter Freuchen og dr. phil. Finn Salomonsen er gået sammen om at skrive en bog om Arktis, eventyreren og videnskabsmanden om samme bog, det kan ikke blive nogen helt almindelig bog, og er heller ikke blevet det. Efter en kort gennemgang af begrebet arktisk område og dets afgrænsning, dette er bogens svageste afsnit, så følger man årets gang måned for måned, man hører om, hvad menneskene foretager sig og om dyre- og plantelivets vekslen med årstiderne. Ind imellem får man så oplysning om de forskellige arters tilpasning, om deres udbredelse og om mange biologiske tilpasningsproblemer. En kort bibliografi til slut rummer så at sige kun zoologiske og biologiske afhandlinger og nogle af de klassiske rejseskildringer og expeditionsberetninger, men rummer så at sige ikke henvisning til nyere geografisk litteratur. Bogen er illustreret med en lang række tegninger, væsentlig af dyr, og en række kortskitser over dyrearters udbredelse og over forekomsten af de forskellige zoogeografiske racer. Mange af tegningerne er meget »engelske« i stilen og kan forekomme tørre.

Bogen er velskrevet og så vel gennemarbejdet, at man ikke kan se, hvad den ene og den anden af forfatterne har skrevet; den rummer meget nyt biologisk stof, hvorimod man som geograf kunne savne en tilsvarende medtagen af nogle af de nyere resultater fra de senere års geo-

grafiske og geofysiske stor-expeditioner; en mere moderne opfattelse af de geomorfologiske og geofysiske processer, som netop er karakteristisk for det arktiske område, kunne yderligere have uddybet de biologisk prægede afsnit. Afsnittene om fangst og jagtliv og om eskimoernes problemer i den ugæstfrie natur rummer så mange detaljer, som kun den, der har levet i det og følt problemerne på sin krop, er i stand til at give. Alt i alt en usædvanlig og fængslende bog.

Børge Fristrup.

Marthe Emmanuel: La France et l'exploration polaire. Nouvelles Éditions Latines. Paris 1959. 14 × 23 cm. 396 sider.

Medens der efterhånden eksisterer en meget omfattende litteratur om den engelske og til dels også den tyske og nordiske indsats i polarforskningen, så er det kun de færreste, som er fortrolig med de franske undersøgelser. For at råde bod herpå har dr. Marthe Emmanuel nu påbegyndt udgivelsen af det ovennævnte værk, hvis første bind omhandler tiden fra Jean Verrazano til La Pérouse, 1523-1788. I en ret lang indledning gøres der også rede for tiden før, lige fra Pytheas til de mange expeditioner, der skulle finde søvejen til Cathay; derefter følger så en meget detaljeret gennemgang af alle franske forskere og expeditioner, som har arbejdet i de nordpolare eller sydpolare områder. Bogen er med sine 396 sider meget omfattende, og medtager, så vidt det kan skønnes, næsten alt af fransk interesse. Selv rejser som Regnards til Lappland i 1861 er med, og 14 sider bruges på Maupertius' rejse til polarkredsen i Finland 1736-37. En omfattende oversigt er naturligvis helliget de franske opdagelser i Canada i kolonisationens første perioder.

Bogen er tilegnet Charcot og med fuld rette, for hans indsats for fransk polarforskning er overordentlig stor og er baggrunden for, at det har kunnet lykkedes Victor at etablere en organisation som Expéditions Polaires Françaises, der også i bogen her benævnes som en direkte arvtager af traditionerne fra Lozier Bouvet, Bougainville og La Pérouse.

Børge Fristrup.

Gyldendals Vægkort 1 og 2. Udarbejdet af professor, dr. phil. Johannes Humlum. 100 × 140 cm. Pris pr. stk. kr. 28,— (uopklæbet).

Ganske vist er Grønland ikke længere nogen koloni, men i visse henseender mærker man dog stadig de store vanskeligheder der må overvindes for at få dette enorme område indarbejdet i det moderne samfund. F. eks. har der ikke hidtil eksisteret noget vægkort over Grønland, som man har kunnet bruge ved geografiundervisningen.

Nu har professor Johs. Humlum udgivet 2 vægkort over Grønland, et oversigtskort i målestokken 1:2.200.000 og et mere detaljeret kort over Sydgrønland op til Disko i målestokken 1:890.000.

Af oversigtskort har man hidtil kun haft det nu forældede Grønland i fire blade udgivet af Kommissionen for videnskabelige Undersøgelser i Grønland, og så det lille kort i 1:5.000.000 udgivet af det danske Geodætiske Institut. Som vægkort afviger Humlums kort meget herfra, farverne er meget kraftige, og kortene virker næsten som plakater med deres stærkt optrukne konturer og grelle farver, men det er nok en virkning, som vil